

✠ POMAGAJ BOHU

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBŮ

2. číslo

Budyšin, februar 1961

Lětník 11

Hrono na mały rŏžk 1961

„Kŏždy, kiž prosy, dŏstawa;
a štož pyta, namakuje;
a štož klapa, tomu so wotwĕra.“
Mateja 7, 8

Je tomu woprawdze tak? Njeje to někotry nazhonił na zemi, zo je druhich čłowjekow prosył, a njeje dŏstał, zo je pytał, a njeje namakał a zo je klapał, a jemu so njeje wotwĕrĕlo! Wĕzo! Ale tudy so njejedna wo čłowjekach, ale wo Boze, na kotrehož so wobročamy jako prošacy a pytacy ludžo a wo kotrehož wrota bychmy klapali. Wšak steji na spočatku našeho stawa słowo, kotrež je sej ewangeliska cyrkej w Němskej wuzwoliła za lĕtne hrono a tema lĕtušeho bibliškeho tydženja: „**Knježe, nauč nas so k Bohu modlić!**“ Jezusowi wučobnicy běchu to, kiž swjeho Knjeza a mištra takle prošachu. A Jezus tutu nutrnu a naležnu próstwu dopjelni. W tutym zwisku steji naše mĕsačne hrono.

Ale — tak wospjetujemy — je tomu woprawdze tak, tež před Bohom? Wĕzo wustupuje tak někotry, kiž nam wobswĕdča: „Haj, to sym zawĕse nazhonił! Sym Boha prosył, a wŏn je mi dał! Sym pola njeho wšo pytał, štož trjebam za čĕlo, dušu a duch, a sym tež wšo namakał! A klapajo pola njeho sym přeco wotwĕrjene durje namakał!“ Ale někotry druhi snano zrudnje praji: „Haj, sym to wšitko tež činił a spytał na wšelake wašnje, njejsym pak ničo dŏstał a namakał!“

Moji lubi, to je čĕžki problem, štož tu w krŏtkich słowach njemŏžeme dospŏtnje rozrisać. Snano někotry na prawe wašnje njeprosya, njepyta a njeklapa! A druhdy čłowjek na cyle hinaše wašnje dŏstawa, namakuje, hač je sej to myslil.

W času přenjeje wojny so sta, zo chuda, wĕrjaca žona wšĕdnje naležnje wo to prošese, zo njeby ju kruty hospodar z domjacej nadobu na hasu čisnył, kaž běše jej hrozyl, dokelž njemŏžeše wboha podružne pjenjezy plaćić. A wona dyrbjese won z bydla a skoržeše: „Bŏh njeje mje wuslyšal! Njejsym dŏstala, wo čož sym prosyla!“ Krŏtko po tym přenje njeprĕčelske bomby na mĕsto padachu. Dom, w kotrymž žona předy bydleşe a z kotrehož njeje wučahnyč chyla, bu skŏncowany a wšitcy tam buchu

Bjez blyšća

Naš Knjez Jezus je bjez kŏždeho zwonkowneho blyšća po zemi chodzil. Jeho drasta njeběše ani drasta wučinjeho pokutnika ani ta wuznamneho pobožneho Farizejskeho. Naš Knjez běše po swojim zwonkownym tak dospŏtnje tŏn Jezus z Nacareta, čĕsla po powoňanju a syn čĕsle Jozefa, bratr Jakuba, Jozefa a Šimana a Judaša a jeho sotrow, kotrychž mjena njeznajemy.

Hdyž Jezusowi wučobnicy wyskachu: My smy jeho krasnosć widželi, jako krasnosć jeničkeho Syna Božeho! potom chcychu z tym wosebje wobswĕdčić, zo wŏn za nich njeběše jenož tutŏn Jezus z Nacareta, ale woni běchu spŏznali jeho njewidžomnu, ale přewšo wozbožacu krasnosć jako Božeho Syna.

Ale jŏnkrŏc bě Jezus Pĕtra, Jakuba a Jana, tŏtych swojich najlubšich wučobnikow, sobu wzał na samotny wjeršk hory, najskerje na horu Tabor. A tam smĕdžachu čile tŏo z wočomaj widžeć a z wošomaj slyšeć, zo je jich mištr Boži Syn. Jeho drasta so blyšćeše, jeho wobličo so swĕćeše, Mojzas a Elias jako wulkaj profetaj Božeho luda so zjewištaj a z nim rĕčeštaj. To běše swjate towarstwo, njebjeska krasnosć! Bjez džiwa, zo chcyše Pĕtr krasnosć, radosć, zbŏžnosć tutoho nazhonjenja sebi a swojimaj towaršomaj wuchować: „Knježe, derje je nam tudy być; sčirny tu tři stany.“ To tola rĕka, zo chce Pĕtr tam w tutej zbŏžnosći wostać, tam bydlić a nic wjace dyrbjĕć dele hič do wšĕdnego dnja, do nižn čłowskich slabosćow, nic wjace dyrbjĕć so bĕdžić ze swojimi dwĕlowanjemi a z njewĕru swĕtnych. Tu je nam derje być, přetož tu je widjenje, slyšenje, njebjeski blyšč, najkrasniše, najzbŏžniše towarstwo z njebjesami. A hdyž potom mrŏčel

morjeni! Wona bě tola „dŏstała!“ — Abo: W horach namakachu čłowjeka, kiž bě znjezbožil, morwego. W ruce dzeržeše papjerku, na kotrejž bě čitać: „Tři dny tudy ležu a sym Boha prosył, zo by pomoc pošal. To so dotal njeje stało. Ja pak sym swĕrny wostał. Tu móc wŏn mi da!“ Tež tutŏn čłowjek je dŏstał a namakał, a Bože durje běchu jemu wotewrjene. A tak budze tež na kŏždy pad pola tebe přeco a wšudžom. Jenož: **Proš, pytaj, klapaj!** La.

jich pochłŏdkowa a Boži hlŏs džeše: „To je mŏj luby Syn, na kotrymž mam dobre spodobanje; toho posluchajće“, a wučobnicy po swojich strŏželach so znowa zhrabachu, běše wša krasnosć nimo. A njewidžachu nikoho wjace čiba Jezusa sameho. Bjez kŏždeho blyšća mĕjachu jeho zaso před sobu. Wutorhneni ze wšeho zbŏžneho nazhonjenja dyrbjachu so tola zaso wrŏćić do wšĕdnego žiwjenja, kotremuž bychu tak rad chcyli wučeknyć. Žane stany njemĕdžachu sebi na Taborje natwarić, ale zaso so podač na prošne, mazane drohi swĕta. Tam dyrbjachu po Božej woli być, nic w zbŏžnej, slŏdkej, čichej samotnosći.

Bjez widžomneho blyšća běše znowa Jezus za nich, doniž skŏčnje njewumrje jako zacpĕty zlŏstnik na križu. Bjez blyšća bě tež jich žiwjenje, doniž njewumrjachu smjerć martarja abo kaž Jan jako jenički we wysokej starobje jako wuhnaty na kupje Patmos.

Bjez zwonkowneho blyšća běše dalše žiwjenje, a tola jim zwosta dopomnjeće na zjewjenje Božej krasnosće Jezusoweje na horje Tabor. A hdyž bě jich Knjez jutry stanyl z morwych, so woni toho znowa z džakownosću dopomnichu, a woni sami jeho posluchachu a njewidžachu žanoho wjetšeho a rjeišeho nadawka čiba tŏn, druhich pohnuć k samsnej poslušnosći.

My dosć derje Pĕtra zrozumimy, kak rady by wŏn we swjatŏsći Jezusoweho překrasnjenja wostał. Kak běše jemu styskno, to mŏhlo so wšo ruče minyć a woni bychu dyrbjeli zaso znowa so bĕdžić z njewĕriwym swĕtom. Pobožni pak njeslušeja z boka žiwjenja, ale tam, hdžež je čĕžko na swjeho Knjeza posluchać a po jeho słowach žiwy być. Žadyn widžomny blyšč njewobdawa našeho Knjeza, jeho słowo, jeho cyrkej. Na nas leži čĕža Božej prikaznje: Toho posluchajće!

A tola njeje naše žiwjenje bjez radosće a zbŏžnosće. My drje njejsmy na Taborje žiwi za čas Jezusoweho překrasnjenja, ale w lĕce 1961 w našej serbskej Lužicy. A hdžež čłowjeko jeho posluchaju, tam je tola něšto wo njebjeskej slŏdkosći a zbŏžnosći začuć. Bjez blyšća wšak, a tola nic bjez pŏznaća: Knježe, komu pŏndžemy? Ty maš słowa wĕčneho žiwjenja!

Fararjej Paler a Albert polstalětnaj

Farar Jan P a l e r - Husčanski swjećeše swoje pjeđzesaćiny 21. januara. Wón narodži so 1911 w Tróch Zonach pola Łaza. Swěrnaj serbskaj prócowarjej Jan Haješ a farar Jurij Malink so po přenjeje wójnje postarašaj, zo syn małego holanskeho žiwnosćerja přińdže do Budyšina na wyšu šulu. Tam je hižom so swěru wobdźělil při dźěle serbskeho šulskeho towarstwa SWOBODA, kotrehož kantor wón bě. Swój teologiski eksamen zložil w času do drugeje swětoweje wójny we Wrocławju. Jenož krótki čas možeše za farskeho wikara we Łazu a w Hodziju skutkować, druhe léta pak dyrbyješe w Němcach přebywać, doniž so po wójnje skónčnje do Serbow njewróci a nětko skutkuje hižom wot léta 1951 w Husčanskej wosadze, hdžež swěru kóždu třecu njedzelu

„Hosćo smy na zemi“

Kublanski dzeń 1961 w Budyšinje

Stwórtek, 23. februara, zeńdžemy so dopoldnja w 9.30 hodź. na swój lětuši kublanski dzeń w Budyšinje we wosadnym domje na Hornčerskej hasy 23.

Kublanski dzeń steji lětsa pod heslom „Hosćo smy na zemi“. Předowac budže farar Š o l t a - Rakečanski, přednošowac budžetaj farar A l b e r t - Malešanski a sup. Wirth-Njeswaćidlski.

Připoldnju zaso hromadze powobjedujemy a popoldnju chcemy hišće do 17.00 hodź. skónčić.

Wosebite přeprašenja njerozesćelemy, ale wšitcy, kotřiž lubujeće Bože slowo w serbskej rěči, budžeće nam lubje wítani.

Farar L a z a r
předsyda
Serbskeho cyrkwinskeho dnja

swoju serbsku wosadu zhromadźuje.

Z runje tajkej džakownosću spominamy na swojeho drugeho jubilara, fararja Pawola A l b e r t a - Malešanskeho, kotryž so 31. januara 1911 jako syn horjanskeho kublerja w Cyžecach pola Budyšina narodži. Wón přechodži Budyski gymnazij, hdžež běše swěrný sobustaw towarstwa SOCIETAS SLAVICA BUDISINENSIS. Hdyž bě swój přeni eksamen zložil, bu za farskeho wikara w Malešecach postajeny jako naslědnik njeboheho fararja Mikele a na tutym farskim městnje je wostał hač do džensnišeho dnja. Kajka je to připóznaća hodna swěrnosć! Farar Albert je nam Serbam, kotřiž so schadzujemy na cyrkwinskih a kublanskih dnjach, derje znaty ze swojim rjanym spěwanjom.

Bóh Knjez chcył woběmaj lubymaj bratromaj dale spočiči strowosć k duchownemu skutkowanju a jimaj dać wosrjedź wšěje nuzy našeho časa stroštnu dowěru: Bože slowo wostanje do wěčnosće!

K stoćinam Bjarnata Krawca

Serbow sławny hudźbny mištr Bjarnat Krawc by 5. februara 100. narodniny měł. Narodžił bě so w Jitru w Kamjenskim wokřesju a zemřel w susodnej Čěskosłowakskej, hdžež bě — zhubiwi 1945 w Drježdžanach wšo wobsedženstwo — nowu domiznu namakał. Z polnym prawom směmy drje jeho mjenowac najwjetšeho serbskeho hudźbnika našeho lěstotka, kiž njeje jenož we swojim ludže, ale tež we wjele druhich krajach sej lubosć a wulke připóznaće dobył. Wosebje so Bjarnat Krawc wěnowaše ludowemu spěwej, serbskemu kaž tež druhemu, a kak móhli sej tutoho njezapomniteho Serba

hódnišo česćić, hač so wotewrjamy swój ert a swoje wucho — a swoju wutrobu serbskemu spěwanju!

Trošt

So njestaraž, Bóh stara so, we jeho ruce leži wšo. Njechaš so jemu dowěrić, kiž chce čo swěru přewodźić přez slónčne dny a tež přez mhlů. Tuž nakladž jemu starosć wšu, hdyž jeho ruka džerži će, so wostaj wšěje starosće.

Přel. H. Rejslerjowa

Napoleon wo Chrystusu

Zrědka je jedyn mjez mócnymi tu-toho swěta tak ruče a z tajkej slawu so zdobył na wyšinu, zo by potom tak nahle a tak hluboko spadnył, kaž kějor Francozow Napoleon I. (1769 do 1821). Je něhdy nimale cyłu Ewropu wobknježil, a wumřel je jako wuhnanec na kupje swj. Heleny w Atlantiskim morju.

Z poslednich lět Napoleonoweho žiwjenja je so zachowala jeho rozmołwa z generalom Montholonom, kotryž je so jemu we wuhnanstwe stowaršil. Tale rozmołwa swědči wo tym, kak je tohole čłowjeka, kiž je so prócowal wobknježić wšón swět, hnula potajna móc našeho Wumožnika.

„Što, knježe, sudžiče wo Chrystusu?“ prašeše so Napoleon swogeho towarša.

„Sire, dyrbyju přiznać, zo njejsym so nihdy z tym zaběrał a nimam wo tym přewjele zdaća“, wotmołwi general.

„Čim hórje za knjeza“, rjekny kějor a poda swoje mysle: — „W dnjach mojeje slawy je mje tak wjele ludži česćilo a mi holdowalo, zo su rady za mnje mřeli. A by jenož trjeba było, zo mje něhdže widža, hižom bychy wojacy zahorjeni wyskali. A štóha džensa hišće za mnje wojuje, hdyž sym na kupje swj. Heleny? Štó je mi swěrný wostał? To je wosad wulkich ludži. Kak hluboki rozdžěl je tola mjez mojim zwřěčenjom, mojej nuzu a wěčnej slawu Božeho Syna! Moja wěc je rozpadla z mojej slawu. Chrystus je wumřel před wosomnaće lěstotkami, a tola je jeho skutk přeco hišće tak mócný, kaž tehdom, jako je był na zemi. Njeje so bojał smjerće, ale je z dowěru na nju čakał. Wón je po smjerći bóle žiwy a móčniši, hač w žiwjenju samym. . . Wsudžom, hač na kromu zemje, připowěduje so jeho slowo, modla so k njemu a lubuja jeho. . .

Aleksander, Caesar, Korla Wulki a ja smy založili najwjetše mócnarstwa, ale na čo smy twarili? Jezus Chrystus pak je založil swoje kralestwo na lubosć a hač na džensniši dzeń bychu tysacy swoje žiwjenje radostnje za njeho dale. Wón je z dobywacelom, kiž woprawdže jednoća, tola nic jenož jedyn narod, ale wšo čłowjestwo. Chrystus chce, zo bychy ludžo jeho lubowali, a lubosć je to, štož sej najčešo dobudžeš. Wón sej žada wutroby, nic wjace. A dostanje je. . . Wšitcy mócnarjo swěta ze wšěmi swojimi kmanosćemi a wušiknosćemi su počerpjeli poražku a to tohodla, dokelž njejsu sej podčiskajo swět žanych přecelow dobyli. Zhromadnosć, kotraž zjednoća Jezusa Chrystusa z tymi, kotrychž je wón wumožil, je swjećiša a móčniša, hač wšitke druge zwjazki. Předwšěm tole budži we mni wobdžiwanje a čim wjace wo tym rozmysluju, čim hlubšo sym přewědčeny, zo je Chrystus byl Bóh. Znajuu ludži a praju jim, zo njeje Chrystus jenož čłowjek byl!“

Přel. — can.

Z Rujan do Łužicy

Štó běše farar dr. dr. Bjedrich S e l l e, kotryž je založil naš „Pomhaj Bóh“? so zawěsće wšelacy čitarjo prašachu, jako jeho mjeno w januarskim čisle čitachu.

Běše to jara wučeny muž, doktor teologije a filozofije. Narodził bě so na Rujanach a tam tež přeni kroć něšto wo lužiskich Serbach zasłyšał.

Kantor G. Hajnik †

Z Hućiny. 19. januara zeńdžechmy so w Budyšinje, zo bychmy so roz-zohnowali z lubym swěrnym kantorom n. w. Gustawom Hajnikom, kotryž bě přez třićeći lět skutkował jako wyši wučer a kantor w Hućinje. Jeho sej w Hućinje džensa hišće česća, byrnjež je hižom dołhe lěta na wuměnk u byl, jako swědomiteho a wustojneho wučerja a swěrneho kantora, kotryž so stajnje přecowaše, zo by cyrkwiniski chor tež serbsce spěwał. Jeho syn nanowu tradiciju w Njeswaćidle dale pěstuje. Po wójnje je hišće w Michalskej cyrkwi w Budyšinje na serbskich kemšach byrglował.

Njebóhi kantor Hajnik narodži so 27. februara 1871 w Hunčericach pola Huski. Potajkim by kónc tutoho měsaca swoje 90. narodniny mě! Wuchodźiwši wučerski seminar w Budyšinje přinđže za kantorskeho wikara do Poršic a pozdžišo za wučerja do Bórka pola Budyšina a skónčnje w lěće 1898 za kantora do Hućiny. W lěće 1933 pada so na wuměnk.

W lěće 1884 přinđže do Chrjebje a je tam jednaće lět jako dušowpastyr stuził. Z lubosće k nam Serbam nawukny borze serbsku rěč. Za dvě nje-dźeli móžeše hižom liturgiju serbsce spěwać a njetraješe dołho, zo poča holanskim Serbam w jich maćernej rěči předować. Wón sam je něhdy pisał, zo je so „Serbam ze Serbom“ stał. Nimo našeje je tež druge rěče znał, tak tež pólsku, słowjensku a italsku. Po swojim skutkowanju we Łužicy přesydl so drje strowotnych pričín dla do Tirola a je 27. apryla 1931 w kupjelach Ischlu wumřel.

W přjedawšej Awstriskej mějachu jeho za najwuznamnišeho ewangel-skeho fararja. Wón je spisał wjele wuznamnych wědomostnych knihow. Pódlu toho zaběraše so horliwje z botaniku. Na kóncu swojeho žiwjenja, daloko wot swojich lubych Serbow, pisaše, zo je so jemu přeco za Serbami styskało, a so hišće styska, za čichim serbskim krajom a jeho sprawnym ludom. „Ach, hdy bych tam tola wostał! Wjele přiwiwow je moje duchow-ne žiwjenje dostalo w 45 lětach wosebje w Awstriskej, tola tam (wón měni z tym Łužicu!) sym sedzał při žórle!“ — Njehamy tutoho sprawného přecela našeho luda zabyć!

Znamjo dobreje wole

Město Zweibrücken we Falcy chce za wulku růžowu zahrodu w Lidicach (Čěskosłowakska) 100 růžowych pjen-kow darić. Ma to być znamjo dobreje

wole k pokaće a k zbratřenju. Zahrodu su na tym městnje založili, hdžež je něhdy stała wjes Lidice, kotruž su nacisća w druhej swětowej wójnje dospołnje zničili.

Žane wobmyslenja

Nowy lutherski biskup Kopenhagenski a primas danskeje ludoweje cyrkwy, Willy Westergaard-Madsen, rjekny, zo njeje přećiwu ordinaciji žonow. Tež biskup Jens B. Leer-Andersen je mēnjenja, zo hodža so bjeze wšeho tež žony za farske zastojnstwo.

Pomoc z Brazilskeje

Tři synody Ewangelsko-lutherskeje cyrkwy w Brazilskej su za cyrkwin-ski znowanatwar w Dessau pjenjezy zběraše. Město bu w měrcu 1945 nimalo dospołnje wot bombow zničene. Brazilsicy přepokazachu 114 349,30 cruzeirow, to je wokoło 2600 hriwnow w našich pjenjzech.

Móst mjez ludomaj

Na norwěsko-šwědskej mjezy wosrjedz wulkeje hole su nowu kapalu poswjećili, kotraž ma na wosebite wašnje skandinawsku přezjednosć a zwjazanosć w Chrystusu pokazować. Kapala sama steji na šwědskej zemi, mjez tym zo słuša wěža do Norwěgskeje. Kapala słuži jednej šwědskej kaž tež jednej norwěgskej wosadže. Z kemšemi so wotměnjeja, jónu norwěgsce a jónu šwědsce.

Mjez čerwjenyimi bratrami

Knjezu přinjesł a so z nimi spřećelił: wo Davidze Zeisbergeru, kotryž ma lěta 240. narodniny.

David narodži so Čichi pjatk lěta 1721 w Zauchenthalu w tehdyšej Awstrisko-Sleskej. Jeho staršej, kiž běštaj zamóžnaj buraj, wuznawaštaj so zmužiče k ewangelскеj wěrje. Knježerstwo pak bě na tym wina, zo dyr-bještaj — jako bě David hakle pjec lět stary — čekny. Z wjele druhimi ewangel-skimi čekancami zasydlštaj so w Ochranowje we Łužicy, hdžež hižom wjele lět čekancy z Čěskobratrowskeje cyrkwy swój wuchow namakachu. Tam David wotrosc. Hdyž bě pjatnaće lět, wza jeho hrabja von Zinzendorf sobu do Holandskeje. Tu, w nowozaloženej Bratrowskej jedno-će Heerendyk pola Utrechta, měješe so David dale kublać. Najprjedy bě wučobnik a posoł we wobchodze. Tam pak so jemu njelubješe — a tuž wupućowa. Nan a mać, kiž běštaj do Ameriki wupućowaloj a tam farmu založiloj, so njemalo džiwaštaj, jako jednoho dnja David před nimaj steješe. Wroćo posłać njejtaj jeho móhtoj, a tak wón při nimaj wosta a pom! aše nanej kukuricu wusywać a skót zastarować. Hdyž běchu hubjene časy, chodžeše ryby lójić a na hońtwu. Tak je sej wón wšelake wušiknosće přiswojił, štož je jemu pozdžišo wjele pomhało.

Z dwajadwaceći lětami rozsudži so, pomhać roznjesć Bože kralestwo mjez

indianskim ludom. Pilnje wuknješe rěč Irokezow. Běše wšak jara wobdarjeny a tak hižom w lěće 1744 knježerstwu jako tołmač słužeše. Lěto pozdžišo přewodžeše biskupa Bratrowskeje jednoty Spangenberg do Onondagi. Biskup chcyše tam z načolnikami irokeskich kmjenow wobnowić zwjazk, kiž bě Zinzendorf dvě lěće do toho z nimi wujednał. Biskupowa jězba měješe wuspěch a Indianojo jeho a jeho přewodnikow z wulkimi počesćowanjami do swojeho zwjazka přijachu. Hromadu kurjachu sławnu „trubku pokoja“, a Zeisberger dosta indianske mjeno Ganusseracheri a bu přijaty do kmjena Onondagow.

Najprjedy pomhaše David Zeisberger staršemu misionarej, doniž jeho w lěće 1749 na fararja njewu-swjećichu. Poda so daloko do pralěsa, a wosrjedz Irokezow natwari sej swoju hětu. Hromadu z Indianami dźelaše: chodžeše na hońtwu, lóješe z nimi ryby we wulkich rěkach a wjeslowaše z jich čolmikami. Podawaše tak swojim čerwjenyim bratram přiklad wěrneho křescana. Pomhaše jim, hdžež-kuli bě móžno, njech bě to chorem abo we wšelakich druhich wěcach. Bórže dopóznachu, zo njeje misionar z někajkimi sebićiwymi wotpohlada-mi k nim přišoł, kaž husto druzy ludžo běleje barby, ale zo je lubosć jeho pohnuła, hić do pralěsa. Tak mějachu jeho lubo, kaž dźěći swojeho nana.

(Přichodnje dale)

Hdyž běch hišće šulski hólc, sym rady wo Indianach čitał. Při tym njeje mi wo to šło, zo běchu powědančka prawje srowe a napjate; ně, lubosć k tutym čerwjenyim čłowjekam je mje přeco zaso hnuła, dale čitač. A dokelž mějach Indianow tak lubo, chcu pisać wo běłym muži, kiž je mjez nimi žiwy byl, jim powěsć wo

Na wulkotnej překupskej dróze we Waršawje, kotraž rěka „Nowy Świat“, je wobchod, kotryž předawa jeniče Biblije — Biblije wšech wulkosćow a wuhotowanjow w štyrceci rěčach! Hižom wot léta 1806 stara so Britiske a wukrajne bibliske towarstwo wo rozšěrjenje swjateho Pisma w pólskej stolicy a hač dotal njeje žana instanca tomu překowala. Wot druheje swěto-weje wójny je Aleksander Enholc, kotryž tutón wobchod hižom na štyrceci lét nawjeduje, dwaj milionaj Biblijow zrozpředawał, wot léta 1956 samo wjace hač 800 000 eksemplarow.

Přeni króc po wójnje su nětko we Lotwje (to je Letiska) Nowy zakon a psalmy w nowym přeložku wudali. Přeni nakład měješe 1500 eksemplarow. We Lotwje, kotraž slůša jako republika do Sowjetskeje, je 600 000 lutherskich, 150 000 prawostawnych a 20 000 katólskich křesćanow.

Ruska prawoslawna cyrkwe je swje-dzen hodow ze wšej dostojnosću a nutnosću woswjećta. Kaž rěka, su ludžo po tysacach do cyrkwjow chwatali, a čí, kiž njejsu wjace městna namakali, su před cyrkwjemi stejo so modlili.

Wo žiwjenju cyrkwe w Madžarskej pisa farar Zimmermann ze Smječkec, kotryž je njedawno tutón kraj wopytał, zo je tam Ewangelska cyrkwe kruta we wěrje. Njedźije so jej wo starých dawnych časach, kotrež su runje za ewangelskich tak zrudne byle, ale hlada strošnje do přichoda. W cyrkwi, w kotrejž je farar Z. němskej wosadze předował, wotměwaja kóždu njedzelu troje madžarske kemše. A přeco je Boží dom nimale poľny. Tež mužojo w najlěpšich lětach a młodžina su bohaće zastupjeni. W diakoniskich domach w Budapesće slůža předewšěm burske holiča. Budapest ma někak 60 000 lutherskich a 200 000 reformowanych ewangelskich křesćanow.

Časopis Ewangelsko-augsburgskeje cyrkwe w Pólskej, „Stražnica Ewangeliczna“, je z přenim čisłom noweho léta swoje mjeno změnil na „Zwiastun“ (Připowědar). Lutherowa rōža, kotraž časopis pyši, ma pokazać na lutherski charakter łopjena.

Recept

Młoda holca čaka pola lékarja. Tu sedzi hižom tóžsto pacientow. Skónčnje je tež wona na rjedze.

„Prošu, knjez doktoro, wupisajće mi něšto, ja mam posledni čas tajki kašel...“

Stary knjez na nju pohladny. Potom so za swoje blido sydny a wupisa recept a da jón jej: „To budže Wam zawěšće derje činić.“ Posměwkný so přečelnje a da jej ruku.

Jako bě hapykar recept přečitał, rjekny jej: „Haj, luba knježna, to dyrbiće přez hasu hić k mojemu susodej. Tón Wam to da.“

„Kak to? Ja tola wot lékarja du!“

„Wy drje njewěšće, što je Wam lékar wupisal? — Por cōpých nohajcow!“

Z Klukša. Loni smy sej předewzali, swój wěžny časnik, kiž je w léce 1839 časnikar Jan Jurij Kislich z Chrósćic zhotowił, porjedzić dać. W léce 1938 je nam časnikar Šěca z Wulkeje Dubrawy naš wěžny časnik wuporjedził. W poslednjeje wójnje drje je naš časnik trochu počerpił, tak zo njechaše wjace prawy čas pokazować. Tuž smy synej nětko njeboheho časnikarja Šěcy nadawk dali, časnik dospoľnje sporjedzić, štož je so tež dokladnje stało. Za porjedženje smy wokoło 1600 hriwnow dali. Naši wosadni, kiž su hižo na wopory zwučeni, su tež tu lubje pomhali. Časnik dže zaso kaž nowy a my so toho radujemy.

Tež w Poľpičanskej kapalce je so w léce 1960 wšelake porjedžalo. W drastkomorje běše špundowanje

25 lět ordinacije

Z Bukec. Naš luby bratr a předsyda Serbskeho cyrkwinskeho dnja, farar Gerat L a z a r - Bukečanski, móže 2. februara wróće hladać na 25 lět swojeje ordinacije. Loni smy jemu móhli k 50. narodninam zbožopřec. — Bóh Knjez žohnuj a mytuj wšo jeho džěło w Božej winicy mjez serbskim ludom!

Z Nosaćic. 12. januara woswjeći prjedawši kubler Arnošt Hornčer swoje wósmódesate narodniny. Lětdžesatki dolho běše swěrný cyrkwin-ski předstejićer a je sej hač do wysokich lét rěč a wěru svojich wótcow wažił. Wón je so jara wjeselił, zo je jeho na tutym dnju serbski duchowny wopytał a jemu přeća serbskich wosadow w maćernej rěči wuprajil. Nosaćicy wšak su cyle na mjezach serbskeho kraja, a léta dolho žadyn serbski duchowny tam wjace njeje a tež njepřindže. — Bohužel so lubemu staremu bratřej Hornčerjej wosebje derje njendže, štož strowotu nastupa. Bóh daj jemu dale swoju móc a miłosć!

Z Bukec. Našej wosadnaj Awgust Renč a jeho mandželska Lejna rodž. Jeremiasec w Mješicach smětaj 12. februara žadny swjedžen zlotého kwasu swjećić. Jubilejny nawoženja, kiž je wšitke swoje dotalne žiwe dny w čichej wjesce pod Čornobohom přebywał, je swěrný kemšer, ale s e r b s k e kemše dyrbja to być, dokelž su te jeho duchowna domizna. Wězo je so tež jubilejna njewjesta přeco swěru k Božemu slówu dzeržala. Ale wona, kotraž pochadza z Budyšinka, njemóže bohužel wjace tak běhać a so hibać kaž w prjedawšich lětach. Bóh Knjez žohnuj jeju!

Z Njeswaćidla. Swój zlotý kwas móžeštaj poměrnje čilaj a strowaj 15. januara mandželskaj Z i m m e r m a n n e c z Noweje Wsy pola Njeswaćidla swjećić. Před polsta lětami jeju zwěrowa naš luby njebohi serbski superintendent Mjerwa w Bukecach. Jubilaraj staj swěrnaj serbskaj kemšerjej. Bóh Knjez chejł jimaj dale měrný wječor žiwjenja spožćić.

wot hriba zežrane, tak zo so přelamowaše. Knjez blidar Voigt a knjez čěsla Drešer so na to zmužištaj a daštaj kapalce nowu drjewjanu podłohu. Murjerjo natwarichu za kapalu nowy wuheň, tak zo móžemy nětko kapalu za Bože slůžby, bibliske hodžiny a nabožnu wučbu derje tepić. Mandželska knjeza Drešerja je cyrkwinska předstejićerka. Wona je za kapalu z wěsteje strony pjenjeje dóstała a za nju swěćnik kupila, kiž kapalu rjenje „debi. Tež nowy přestrjenc je wobstarala.

Wukřěćilo je so loni w Klukšu 40 džěci, z tutych bě 22 hólčatkow a 18 hólčow. Konfirmowanych bu 25 džěci — 13 hólčow a 12 holcow. Wěrowanych bu 12 porow. 34 stawow našeje wosady je zemřěto, z nich běchu 15 muskeho a 19 žónskeho rodu. Spowědných mějachmy 647, z nich 449 žonow a 198 mužow.

Nazběrali smy na Božich slůžbach 2545,45 hriwnow, z čehož smy za wosadu wobchowali 1728,28 hr. 817,17 hr. dósta Krajna cyrkwe. Na drohach nahromadžichmy 799,95 hr., z toho dósta Krajna cyrkwe 639,95 hr. a wosada 160 hr.

Za „Chlěb za swět“ woprowachu naši wosadni 1000 hriwnow.

Džakujemy se wšitkim wosadnym, kiž su rady a lubje přinošowali, a tež cyrkwin-skim předstejićerjam slůša džak za wšu podporu a za dobre džěło w léce 1960. Wjeselimo so, zo mamy tak swěrných sobudželaćerjow, kiž maju Boží dom lubo a kiž wědza, što wěćnje traje. Me.

Z Njeswaćidla. Dalše postrowy z bratrowskeho slówjanskeho wukraja su došle:

Knjez prof. dr. J. L. H r o m á d k a z Prahi strowi nas z hronom z Husoweho předowanja na Rom. 13,13 (w léce 1490): „Myslće na to, zo čí, kiž džělaja za měř a přezjednosć, so Boží synojo. Přetož přezjednosć je wjetša dyžli dobyće.“ Dale nam knjez profesor pisa: „Prošu Was, zo byšće sej byl wěsty, zo my w lubosći spominamy na Was a wšitkich bratrow a wšitke sotry we lužiskoserbskich wosadach.“

Druhi postrow připósła nam knjez prof. dr. Antonín Frinta z Prahi, kotryž so wosebje wjeseli, zo je nětko skónčnje naše nowe wudaće Scěnja po swjatym Mateju wušlo.

Wosebje zwjeselił je nas list z Myslibořic. Wobydrloj tamnišeho socialneho wustawa za wuměnkarijow nas wutrobnje strowja. — Džakujemy so Wam, lubi přečeljo w Myslibořicach, předewšěm tež za tak rjane z ruku molowane bibliske hrona, kotrež sće nam pošlali.

Nakładnistwo Domowina. — Licenca č. 733 Wuchadza jónkróc za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent G. W i r t h - Njeswaćidla Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje